

Folketinget
lov@ft.dk

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sim@sim.dk
www.sim.dk

Sagsnr.
2015 - 9532

Doknr.
297045

Dato
11-12-2015

Valgklager fra Martin Kjær Skou, Marit Astrup, Mads Wedel-Ibsen, Susanne Jørgensen, Martin M. Jørgensen, Hans Houmøller og Carl Eistrup vedrørende formuleringen af valgkort og stemmesedler

Fra Martin Kjær Skou, Marit Astrup, Mads Wedel-Ibsen, Susanne Jørgensen, Martin M. Jørgensen, Hans Houmøller og Carl Eistrup har Social- og Indenrigsministeriet i perioden fra den 30. november 2015 til og med den 4. december 2015 modtaget vedhæftede klager, der alle vedrører formuleringen af valgkort henholdsvis stemmesedler til folkeafstemningen den 3. december 2015 om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning.

Martin Kjær Skou, Marit Astrup, Mads Wedel-Ibsen, Susanne Jørgensen, Martin M. Jørgensen og Hans Houmøller har klaget over brugen af ordet "omdannelse", idet de har anført, at de anser ordet "omdannelse" for ukorrekt, og at man i stedet burde have anvendt ordet "afskaffelse". Flere af disse klager har endvidere anført, at det ikke fremgår, at folkeafstemningen vedrører EU-forhold. Carl Eistrup har klaget over stemmesedlens udformning, idet han har anført, at der ikke er anvendt korrekt dansk.

1. For så vidt angår spørgsmålet om formuleringen af valgkort til folkeafstemningen den 3. december 2015 om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning kan Social- og Indenrigsministeriet oplyse, at § 96, stk. 2, 1. pkt., i lov om valg til Folketinget (folketingsvalgloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 369 af 10. april 2014, lyder således:

"§ 96. [...]

Stk. 2. Når dagen for en folkeafstemning er fastsat, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en valgliste over kommunens vælgere og udsende valgkort i overensstemmelse med reglerne i kapitel 4 for folketingsvalg. [...]

Stk. 3. [...]"

Folketingsvalglovens § 20, sidste pkt., lyder således:

"§ 20. [...] Valgkortet skal indeholde oplysning om vælgerens navn og adresse, nummer på valglisten samt om afstemningsstedets beliggenhed og dag og tid for afstemningen."

Som det fremgår af folketingsvalglovens § 96, stk. 2, er det kommunalbestyrelserne, der står for udarbejdelse og udsendelse af valgkort. I praksis benytter kommunerne en databehandler, som på vegne af kommunerne udskriver valgkort og eventuelt afleverer disse til postbesørgelse. Alle kommuner med undtagelse af Aarhus Kommune benytter virksomheden KMD A/S til denne opgave.

Ud over de i folketingsvalglovens § 20 udtrykkeligt nævnte oplysninger må det efter Social- og Indenrigsministeriets opfattelse være en forudsætning, at det også fremgår af valgkortene, at der er tale om en folkeafstemning. Det er imidlertid ikke reguleret i valglovgivningen, hvilke oplysninger der kan fremgå af et valgkort om afstemningens tema. Det må dog forudsættes, at en given tekst er objektiv og neutral.

Forud for folkeafstemningen blev Social- og Indenrigsministeriet kontaktet af KMD A/S, der anmodede ministeriet om et forslag til den tekst, der skulle angives øverst på valgkortene til folkeafstemningen. KMD A/S foreslog i den forbindelse teksten "Folkeafstemning om omdannelse af retsforbeholdet 3. december 2015" og oplyste endvidere, at der for den pågældende tekst var en teknisk begrænsning på maksimum 32 tegn fordelt over to linjer. På baggrund heraf meddelte Social- og Indenrigsministeriet KMD A/S, at ministeriet ikke havde bemærkninger til den foreslåede tekst.

Det kan hertil bemærkes, at den foreslåede tekst efter Social- og Indenrigsministeriets opfattelse er objektiv og neutral, idet den inden for de ovennævnte tekniske begrænsninger følger titlen på det lovforslag, der blev afholdt folkeafstemning om. Se nærmere herom nedenfor.

På den baggrund er udformningen af valgkortene efter Social- og Indenrigsministeriets opfattelse sket i overensstemmelse med valglovgivningen.

2. For så vidt angår spørgsmålet om formuleringen af stemmesedler til folkeafstemningen den 3. december 2015 om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning kan Social- og Indenrigsministeriet oplyse, at folketingsvalglovens § 98 lyder således:

"§ 98. På stemmesedlerne ved folkeafstemninger skal klart adskilt være trykt ordene »Ja« og »Nej«.

Stk. 2. Social- og indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om stemmesedlernes indhold og udformning."

Af folketingsvalglovens § 99, stk. 3, fremgår følgende om stemmeafgivningen ved folkeafstemninger:

"§ 99. [...]

Stk. 2. [...]

Stk. 3. Ved stemmeafgivningen sætter vælgere, der stemmer for lovforslaget eller loven, et kryds ved ordet »Ja« på stemmesedlen, mens vælgere, der stemmer imod, sætter et kryds ved ordet »Nej«. Ved opslag i stemmerummet skal der gives vælgerne vejledning herom.

Stk. 4. [...]"

De nærmere regler om stemmesedlernes indhold og udformning er fastsat i bekendtgørelse nr. 185 af 8. marts 2011 om stemmesedler til brug ved folkeafstemninger. Af bekendtgørelsens § 4 fremgår følgende:

"§ 4. På stemmesedlerne anføres øverst til højre med små typer en betegnelse for den opstillingskreds, til hvilken de er bestemt. Umiddelbart under denne betegnelse anføres, ligeledes med små typer, dato og år for afstemningen. Umiddelbart under betegnelsen for dato og år for afstemningen, begyndende fra stemmesedlens venstre kant, anføres med fede typer titlen og med almindelige typer en eventuel undertitel på det lovforslag eller den lov, der stemmes om."

Det bemærkes, at det lovforslag, der blev afholdt folkeafstemning om, var lovforslag nr. L 29, der blev fremsat den 8. oktober 2015 af udenrigsministeren med titlen "Forslag til lov om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning". Lovforslaget har ingen undertitel.

Det følger således af § 4 i bekendtgørelse nr. 185 af 8. marts 2011 om stemmesedler til brug ved folkeafstemninger, at der øverst på stemmesedlen til folkeafstemningen om det lovforslag, der blev holdt folkeafstemning om den 3. december 2015, skal være angivet lovforslagets titel "Forslag til lov om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning".

Social- og Indenrigsministeriet udsendte forud for folkeafstemningen en skabelon til valgbestyrelserne til brug ved trykningen af stemmesedlerne til folkeafstemningen. Skabelonen var i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i bekendtgørelsen om stemmesedler til brug ved folkeafstemninger. Skabelonen er optrykt i Social- og Indenrigsministeriets vejledning nr. 10724 af 5. oktober 2015 om afholdelse af folkeafstemning torsdag den 3. december 2015 om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning som bilag 3.

For så vidt angår formuleringen af titlen på lovforslaget har Udenrigsministeriet i en udtalelse af 8. december 2015 oplyst følgende:

"Lovforslagets titel er "lov om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning". Det fremgår af § 4 i bekendtgørelse nr. 185 af 8. marts 2011 om stemmesedler til brug ved folkeafstemninger, at lovforslagets titel anføres på stemmesedlen.

Lovforslaget vedrører efter sit indhold en omdannelse af det eksisterende danske retsforbehold til den tilvalgsordning, som er beskrevet i et bilag til forbeholdsprotokollen, jf. artikel 8, stk. 1, i Protokol nr. 22 om Danmarks Stilling (forbeholdsprotokollen). Såfremt man fra dansk side havde ønsket en afskaffelse af retsforbeholdet, skulle der i stedet have været henvist til forbeholdsprotokollens artikel 7. I dette tilfælde ville Danmark fremadrettet blive fuldt omfattet af hele samarbejdet om retlige og indre anliggender. En omdannelse af forbeholdet efter forbeholdsprotokollens artikel 8, stk. 1, ændrer derimod ikke på udgangspunktet om, at Danmark fortsat vil have et forbehold og således som udgangspunkt ikke deltage i – og ikke blive bundet af – EU-retsakter om retlige og indre anliggender. Omdannelsen til en tilvalgsordning ville derimod som noget nyt indebære, at Danmark – sag for sag – ville få ret til at træffe beslutning om at deltage i samarbejdet om den pågældende retsakt.

Lovforslagets titel indeholder ingen reference til den procedure, hvorefter forslaget behandles. Dette er helt i overensstemmelse med praksis. Ingen af de lovforslag, der har været sendt til folkeafstemning, har haft en henvisning til grundlovens § 20 og/eller spørgsmålet om suverænitetsafgivelse i titlen. Derimod fremgår det som nævnt både af lovforslagets almindelige og specielle bemærkninger, at grundlovens § 20 finder anvendelse.

Det bemærkes, at regeringen forud for folkeafstemningen lancerede en større oplysningskampagne med hjemmesiden www.3december.dk, hvor borgere har kunnet finde oplysninger og baggrund om folkeafstemningen, herunder om EU-samarbejdet vedrørende retlige og indre anliggender."

På den baggrund er udformningen af stemmesedlerne efter Social- og Indenrigsministeriets opfattelse sket i overensstemmelse med valglovgivningen.

Klagerne er herfra underrettet om, at sagen oversendes til Folketinget.

Med venlig hilsen
Nikolaj Stenfalk

Til: Fælles funktioner (sim@sim.dk)
Fra: Martin Skou
Titel: Vedrørende valgkortet
Sendt: 30-11-2015 11:29:45

Til den det måtte vedrøre

Jeg har en forespørgsel til den formulering, der er brugt på valgkortet i forbindelse med EU-folketingsvalget den 3. december. Formuleringen er som følger: *"Folkeafstemning om omdannelse af retsforbeholdet 3. december 2015"*.

Indledningsvis skal det siges, at jeg har snakket med justitsministeriet i fredags, hvor jeg blev henvist til jer. Mit ærinde er at afsøge, hvordan den formulering, som fremstår på valgkortet er frembragt og godkendt. Jeg må som borger i et demokratisk samfund udtrykke min ubetingede bekymring for netop den tekst, der er valgt til at skulle beskrive, hvad valget handler om på selve valgkortet.

At skrive *omdanne* i stedet for *afskaffe* er først og fremmest mere forkert end det er korrekt. Når sætningen er så kort, som den er, ligner det et bevidst valg at undlade det lidt "negative" ord *afskaffe* og man har derfor valgt *omdanne*. Såfremt det var hele sætningen, der fremgik på valgkortet, altså at man omdanner retsforbeholdet til en tilvalgsordning, så kunne jeg måske have accepteret det, men det er jo ikke tilfældet.

Et andet underligt fænomen er jo, at vi skal stemme i EU-regi. Hvorfor nævnes dette ikke noget sted på valgkortet? Måske er der ikke mange, der reelt er i tvivl, men det er pudsigt, at man ikke tør nævne EU på valgkortet.

Dette vil jeg gerne bede jer forholde jer til, idet jeg mener, vi har et potentielt demokratisk problem, såfremt regeringens valgkamp har forplantet sig ud i dette led.

Jeg ser frem til at høre fra jer, så vi kan finde ud af, hvad der er op og ned i denne sag.

Med venlig hilsen
Martin Kjær Skou

Personligt afleveret

Marit Astrup,

FOLKETINGETS OMBUDSMAND	
INIT.	
DATE	01 DEC. 2015
J.NR.	

København d. 30/11, 2015

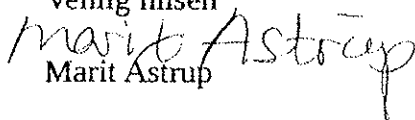
Til Folketingets Ombudsmand, Jørgen Steen Sørensen,

Jeg har for et par dage siden modtaget mit valgkort til folkeafstemningen angående Danmarks retsforbehold i EU. Jeg blev ret rystet, da jeg så valgkortet, fordi det, der står trykt på det, er ukorrekt. Det har jeg aldrig oplevet i Danmark før. Der står, at vi skal til folkeafstemning om *omdannelse* af retsforbeholdet. Men det, vi skal stemme om, er, om vi skal afskaffe – eller bevare – retsforbeholdet. Ganske enkelt. Jeg har endnu ikke selv stemt og har derfor ikke set stemmesedlen, men jeg ved fra andre, at den har samme formulering

Jeg vil derfor indsende en klage til ombudsmanden, da det strider mod vores lands demokratiske principper, at der ikke står en korrekt formulering på valgseddel og stemmeseddel til et folketingsvalg. Det vil sige, at befolkningen ikke reelt er klar over, hvad valget drejer sig om, og hvad deres stemme går til. Endvidere er den formulering, der står på valgsedlen og stemmesedlen vildledende idet den kan forlede folk til at tro, at vi stemmer om et andet – et omdannet – retsforbehold. Om vi vil det, - ja eller nej. Men det er jo ikke tilfældet. Vi stemmer om afskaffelse eller bevarelse af retsforbeholdet, og alle "omdannelser" vil ske efterfølgende, og det vil ske afhængigt af, hvordan folkeafstemningen falder ud. Formuleringen er således både vildledende og sløret – og værst ukorrekt.

Jeg agter at gøre de relevante instanser i EU opmærksom på dette forhold.

Jeg har skrevet min klage på Ombudsmandens hjemmesides formular, men da man ikke modtager en kvittering for sin klage, ved jeg ikke, om den er nået frem og skriver derfor et rigtigt brev.

Venlig hilsen

Marit Astrup

Emne: Ordlyden af tekst på valgkort til folkeafstemning

Jeg er dybt bekymret over den ordlyd, der fremgår af de udsendte valgkort til folkeafstemningen om EUs retsforbehold på torsdag den 3. december.

Jeg vil meget gerne vide hvad baggrunden for brugen af ordet OMDANNELSE er og hvorfor man har valgt at bruge netop dette lidet anvendte ord fra det danske sprog i stedet for det mere korrekte for sammenhængen AFSKAFFELSE.

I øvrigt savner jeg, at det af valgkortet fremgår, at der er tale om en afstemning om et emne, der har relation til EU.
Jeg har slået et billede af en del af mit valgkort op på min private Facebook-profil hvor jeg højlydt undrer mig over formuleringen. Dette har afstedkommet den del kommentarer og videredeling af billedet da flertallet ikke forstår formuleringen og undrer sig over ordvalget.

Jeg formoder det er korrekt, at anvende denne indgang til et nødråb om vores demokrati eftersom ombudsmandsinstitutionen jo netop skal påse, at vore demokratiske rettigheder varetages bedst muligt. Det mener jeg kan være svært når befolkningen generelt ikke forstår formuleringen på valgkortene og det ikke klart fremgår af disse, at der er tale om en stillingtagen til EU-spørgsmål.

Med venlig hilsen
Mads Wedel-Ibsen

Dit navn

Susanne Jørgensen

Jeg vil gerne klage over formuleringen på Valgkortet til Folkeafstemningen d. 3/12 2015. På valgkortet fremgår det at afstemningen går ud på en OMDANNELSE af Danmarks retsforbehold og ikke en AFSKAFFELSE af samme. Dette er direkte urigtigt. Desuden nævnes EU, hvor Danmark har disse forbehold, overhovedet ikke. Valgkortet er direkte misvisende. Jeg anser dette som brud på vores demokratiske ret, som borger i Danmark. Jeg forventer at Ombudsmands institutionen behandler denne sag med stor alvor og hurtighed, da valget som bekendt allerede er d. 3/12. Nu har jeg, af indlysende årsager, endnu ikke set selve stemmesedlen. Men skulle den fremstå med samme mangel på gennemsigtighed og klarhed, vil jeg henvende mig igen, med ønsket om at få valget erklæret ugyldigt. Jeg har ikke vedlagt mit valgkort som bilag, da jeg går ud fra at alle valgkort er ens.

Til den det måtte vedrøre

Jeg har en forespørgsel til den formulering, der er brugt på valgkortet i forbindelse med EU-folketingsvalget den 3. december. Formuleringen er som følger: *"Folkeafstemning om omdannelse af retsforbeholdet 3. december 2015"*.

Indledningsvis skal det siges, at Justitsministeriet henviser til jer. Mit ærinde er at afsøge, hvordan den formulering, som fremstår på valgkortet er frembragt og godkendt. Jeg må som borger i et demokratisk samfund udtrykke min ubetingede bekymring for netop den tekst, der er valgt til at skulle beskrive, hvad valget handler om på selve valgkortet.

At skrive *omdanne* i stedet for *afskaffe* er først og fremmest mere forkert end det er korrekt. Når sætningen er så kort, som den er, ligner det et bevidst valg at undlade det lidt "negative" ord *afskaffe* og man har derfor valgt *omdanne*. Såfremt det var hele sætningen, der fremgik på valgkortet, altså at man omdanner retsforbeholdet til en tilvalgsordning, så kunne jeg måske have accepteret det, men det er jo ikke tilfældet.

Et andet underligt fænomen er jo, at vi skal stemme i EU-regi. Hvorfor nævnes dette ikke noget sted på valgkortet? Måske er der ikke mange, der reelt er i tvivl, men det er puðsigt, at man ikke tør nævne EU på valgkortet.

Dette vil jeg gerne bede jer forholde jer til, idet jeg mener, vi har et potentielt demokratisk problem, såfremt regeringens valgkamp har forplantet sig ud i dette led.

Jeg ser frem til at høre fra jer, så vi kan finde ud af, hvad der er op og ned i denne sag.

Med venlig hilsen / Sincerely Yours

Martin M. Jørgensen

Til: Fælles funktioner (sim@sim.dk)
Fra: Hans Houmøller i
Titel: Stemmesedlen til folkeafstemningen den 3.december 2015
Sendt: 03-12-2015 00:03:21

Til rette vedkommende.

I anledning af morgendagens folkeafstemning vil jeg vedrørende stemmesedlen bede om svar på følgende:

Er stemmesedlen overhovedet lovlig i sin formulering? Der er ikke noget spørgsmål. Der står direkte et forkert ord: "omdannelse". Der er tale om et ja eller et nej til en afskaffelse af retsforbeholdet.

Med venlig hilsen,

Hans Houmøller

Til: OIM Valg (valg@oim.dk)
Cc: Carl Eistrup
Fra: Carl Eistrup
Titel: Ordlyd - Folkeafstemning d.d.
Sendt: 03-12-2015 15:24:18

Til hvem dette måtte vedkomme

Er det ikke noget af en falliterklæring, at Ministeriet ikke kan finde ud af at formulere et afstemningsforslag på korrekt dansk, således at det ikke er nødvendigt at give et opslag i selve afstemningsboksen for at forklare hvad det er der stemmes (for/ja eller imod/nej)?

Man gør det ikke let for os med dysleksi!

Carl Eistrup

